

Ahto Lobjakas:
kuidas tõestada enamikule valijatest, et rohkem raha on hea asi? Lk 2

**Maksuameti juht
Valdur Laid:**
peaksime hakkama mõtlema aastapalgast.. Lk 4

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

TEISIPÄEV, 21. NOVEMBER 2017 | NR 135 (4080) | 1 EURO

**Mirjam
Pikkmeets**
teeb Läänemaa
parimat
võid.
Lk 3

● KULDNE KÄEPIGISTUS

Vallavanemad lahkuvad hiigelhüvitisega

Vallajuhid ise valuraha maksmist õiglaseks ei pea, hüvitisest loobuda aga ka ei taha – seadus on selle raha ette näinud.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Vallavanemate hüvitised

Kokku makstakse endise Läänemaa piires vallavanemaile ja volikogu esimeestele üle 140 000 euro.

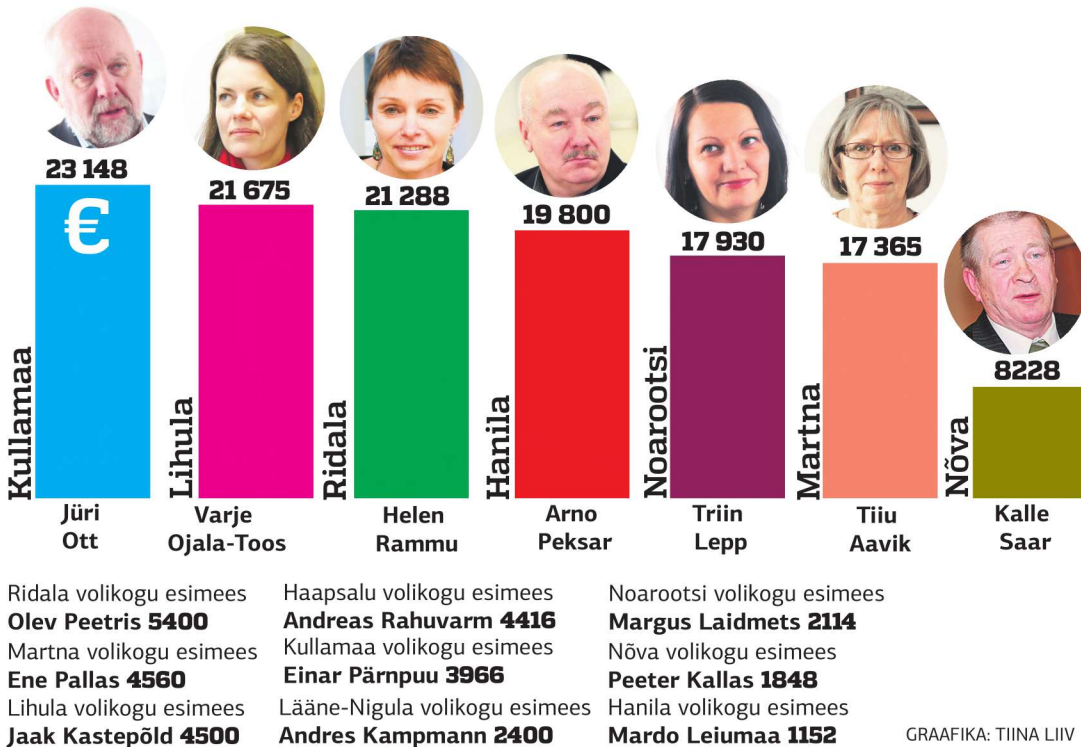
„Kui riigikogu selle kuldse seaduse vastu võttis, tundus küll imelik, aga iga asjaga harjub,” ütles endine Hanila vallavanem Arno Peksar.

Peksaris tekitas pahameelt printsiip, et kõik omavalitsusjuhitud saavad valurahaks 12 kuu palga sellest olenemata, kas olakse töötanud kaks või 20 aastat. Kuue kuu palga saavad vallavanemad, kes pole ametis olnud aastatki. „Proportsioonid on paigast ära,” märkis Peksar.

Enda valuraha kohta ütles Peksar, et võtab seda kui preemiat: „Ma olen 27 aastat ametis olnud ja ega ma ole preemiat saanud. Kui, siis kunagi ehk 13. kuu palka, kui sedagi.”

Suurem palk kui enne

Peksar on üks neid vallavanemaid, kes saab kopsaka lahkumishüvitise sellest olenemata, et töökoht kohalikus omavalitsuses jääb alles. Peksar hakkab Läänemaa volikogu palgalise esimehena saama endisega enam-vähem võrdset töötasu. Vallavanemana teenis ta üle 1600 euro

Ridala volikogu esimees
Olev Peetris 5400
Martna volikogu esimees
Ene Pallas 4560
Lihula volikogu esimees
Jaak Kastepõld 4500

Haapsalu volikogu esimees
Andreas Rahuvarm 4416
Kullamaa volikogu esimees
Einar Pärnpuu 3966
Lääne-Nigula volikogu esimees
Andres Kampmann 2400

Noarootsi volikogu esimees
Margus Laidmets 2114
Nõva volikogu esimees
Peeter Kallas 1848
Hanila volikogu esimees
Mardo Leiumaa 1152

GRAAFIKA: TIINA LIIV

kuus, volikogu esimehena hakkab ta teenima ligi 1400 eurot. Peksari valuraha on ligi 20 000 eurot.

Senisest kõrgema palga peale saab endine Ridala vallavanem Helen Rammu, kes teenis vallajuhina veidi alla 1900 euro, aga Haapsalu aselinnapeana hakkab

saama 2400 eurot. Kuna töökoht kadus, sest Ridala ja Haapsalu ühinesid, saab Rammu sellest hoolimata üle 21 000 euro lahkumishüvitist, 12 kuu palga, nagu seadus ette näeb.

Rammu mobiiltelefon oli eile välja lülitatud, mistõttu kommentaare temalt ei saanud.

„Õiglustunde koha pealt see õige ei ole, nagu ka see, et uued palgad on senistega võrreldes ikka uhked,” ütles endine Martna vallavanem Tiiu Aavik.

Valuraha maksmist neile, kes pärast töökaotust ametisse ei saa, peab Aavik õigeks. „Mina olen tõenäoliselt üks neid, kes

saab aastapalga, elab sellest ja võtab end tööbüroos arvele,” ütles Aavik.

Aaviku sõnul pole tööta jäänud vallavanemal uuesti ametisse saada kerge. „Oleme üle kvalifitseeritud,” märkis Aavik. Tema valuraha on maakonna üks pisemaid – veidi üle 17 000 euro.

Ühel mehel on häbi

Aavikust vähem saab ainult Nõva vallavanem Kalle Saar, kes jõudis enne valimisi ja valdade ühinemist ametis olla neli kuud. Selle aja eest maksab riik talle üle 8000 euro. „Vallavanemaks ma selle mõttega ei läinud, et saaks valuraha, aga riik on nii otsustanud. Kas ta on õiglane – ilmas on palju asju, mis pole õiglased. Selle järgi ei saa vaadata,” ütles Saar. 66aastane pensionär Saar on elus kokku üle 13 aasta Taeblas ja Nõval vallavanem olnud. „Praegust valuraha võib võtta kui kompensatsiooni kõigi nende aastate eest. Ma ei saa ju ütelda, et ma raha vastu ei võta, kui valitsus sellise otsuse tege,” ütles Saar.

Volikogu esimeestest saab kõige suurema valuraha Ridala volikogu esimees Olev Peetris. 5400 eurot saav Peetris tunnistas, et tal on häbi toetust vastu võtta ja ta ei pea valuraha maksmist õigeks. „Kui arvestada üldist pal-

gataset ja pensionäride sissetulekut, siis ei ole see aus. See riivab inimeste õiglustunnet. Tööd teevad ju kõik. Poliitikat kui üht töövaldkonda ei tohiks üle tähtsustada,” ütles Peetris.

Peetrise sõnul tulnuks valitsusel otsustada, et valuraha ei maksta. „Volikogu esimeestele üldse mitte ja vallavanemad saanuks koondamisraha nagu iga teinegi,” ütles Peetris.

Peetrise sõnul on volikogu liige ja esimees auamet, mitte raha teenimise koht. „Täiskohaga volikogu esimees, no andke andeks! Ma ei pea seda õigeks,” ütles Peetris.

„Kui selline on haldusreformi hind, siis on nii,” ütles Lääne-Nigula vallavanem Mikk Lõhmus.

Lõhmus kuulus haldusreformi ettevalmistamise eksperdirühma. „Üks ütleb, et rahal oli mõju, teine ütleb, et ei olnud. See oli poliitiline valik,” ütles Lõhmus.

Riigihalduse minister Jaak Aab teatas pressiesindaja Karel Hänni vahendusel, et omavalitsusjuhtidele otsustati suuremat hüvitist maksta, motiveerimaks neid ühinema. „Omavalitsusjuhtidele ei kehti sellised sotsiaalsed garantiid (koondamistasu ja töötuskindlustushüvitis) nagu neile, kes töötavad töölepingu alusel või avalikus teenistuses,” ütles Hänni.

Aluspüksid
200
W7342/00
71 €

Alussärk
200
W7112/00
81 €

Lukuga villane
kampsun 400
W7234/10
145 €

Classic õhukesed sokid
W8411/00
14 €

Woolpower logoga
paksud sokid 400
W8424/00
25 €

Eriti paksud
sokid 600
W8416/00
28 €

Woolpower alus- ja vahekihi rõivaste materjal on Ullfrotté Original. 1970ndate alguses töötati see välja koostöös Rootsi relvajõudude, teadlaste, arstide ja ellujäämisspetsialistidega. Täna kasutatavad Woolpower tooteid Soome, Rootsi, Norra, Saksamaa ja Prantsusmaa armee- ning politseiüksused.

Ullfrotté Original on unikaalne ja vastupidav tekstiil, mis koosneb peenekiulisest meriinovillast, polüamiidist ja polüestrist. Kanga teeb eriliseks see, et materjali ruumalast ca 80% on õhk. Õhk on ideaalne isolator, mis omab kanga funktsionaalses toimimises ülisuurt rolli. Õhk lukustab keha soojust kangasse. Samas võimaldab õhuline materjal niiskusel ideaalselt aurustuda ja juhib selle naha pinnalt eemale. Tiheda silmuskoega kanga pind on sile ega aja sügelema. Ullfrotté Original säilitab keha soojust isegi märjana. Woolpower Ullfrotté Original kangast valmistatud tooted on meriinovillale omaselt antibakteriaalsed ja nõuavad minimaalset hooldust. Üldjuhul piisab vaid tuulutamist, kuid kannatavad ka kuni 60 °C masinpesu ning trummelkuivatust.

Woolpower
OSTERSUND

TAMREX

KÜLMETAD?

Ära enam külmeta! Tee õige valik!
Vali Woolpower!

Hinnad sisaldavad käibemaksu 20% ja tehivad, kuni kaupja lõhub.

● JUHTKIRI

Vallavanemate ebaõiglane hüvitis

Läänemaa vallavanematele ja -volikogu esimeestele makstakse haldusreformi järel koha kaotamise eest kokku 140 000 eurot. Vähemalt aasta jagu ametis olnud vallavanemad saavad aastapalga, alla aasta ametis olnud kuue kuu palga. Samas mõõdukas valuraha saavad ka volikogu esimehed. Valitsus põhjendas heldet kompensatsiooni vajadusega haldusreform lõpuks ometi ellu viia ja omavalitsusjuhte selleks motiveerida, et need kohakaotuse hirmus ei hakkaks ühinemist takistama.

Tagantjärele on võimatu hinnata, kas kompensatsiooni maksmine soodustas haldusreformi või mitte. Vähemalt Läänemaa omavalitsusjuhtide sõnul meil see reformi teostamisele palju kaasa ei aidanud. Vallajuhtid korraldasid ühinemised, et kohalikku elu edendada, mõned tegid seda küll vastumeelselt, aga otsustavaks sai hirm sundliitmise ees, mitte lootus tulevasele preemiale.

Vallavanema või linnapea amet on naganii selline, kus tuleb olla kõige nelja tuule käes – ametita võib jätta nii umbusaldus kui ka iga nelja aasta tagant vahetuv võim. Hüvitis lahkuvale omavalitsusjuhile on põhjendatud seetõttu, et see on ühtlasi ametisoleku aegse sõltumatus ja erapooletuse garantii. Omavalitsusjuht ei pea sel juhul kogu aeg mõtlema, kuidas võita sõpru, et endale pärast ametist lahkumist töökoht saada.

Vallavanemad on valuraha väärt, aga mitte sellises mahus nagu praegu ja mitte juhul, kui neid uues, ühinenud omavalitsuses ootab ees küll veidi teise nimega, aga sisult sama ametikoht, kus palk on kaotatud koha omast tükk maad kõrgemgi. Nagu näiteks Haapsalu aselinnapeal Helen Rammul. Või siis peaaegu sama suur, nagu on Läänemaa volikogu esimehel Arno Peksaril.

Volikogu esimeeste puhul võib kahelda, kas neile on valuraha vaja, sest väikestes omavalitsustes on vallavoliniku töö väikese koormusega ega sega poliitiku põhitööd.

● TEISED LEHED

Miks Soome õnn ja rõõm meid rõõmsaks teeb?

ERR. Ajalehes Helsingin Sanomat teeb ajakirjanik Kaja Kunas huvitava tähelepaneku: Soome iseseisvuse 100. aastapäev on Eestis palju suurem asi kui Eesti iseseisvuse väljakuulutamise 100. aastapäev Soomes, kirjutab ajakirjanik Rain Kooli. „Eestlased tähistavad Soome iseseisvust nii ülevoolavalt, et samaväärselt ei suuda seda teha isegi soomlased,” kirjutab Kunas. „Näiteks Läti iseseisvuspäev möödub eestlaste jaoks tavaliselt üsna vaoshoitult.”

Mis on kujundanud selle otsustava vahe? Kas tõesti ainult keel? Võib-olla ühendab meid pisut ka elus kogetud ebaõigluse moment? Äkki ongi tõeliselt lähedaseks suhteks vaja pisut tunnetust, et ühel on elus pisut enam vedanud kui teisel?

Võib-olla on meie rõõmu Soome iseseisvuse üle segunenud teadmist, et meie Eesti 100 on tegelikult ka Eesti 46, ja natuke helesinist tagasivaatavat unistust Eestist, mis oleks võinud olla? Kas see kõik ongi lõpuks tähtis? Meil on põhjust mängida raekoja kelladega „Finlandiat” ja süüdata 6. detsembri õhtul akendele kaks küünalt.

See ei võta meilt mitte midagi ära. Aga jagatud rõõm on teadupärast kahekordne.

● LAUSELAEN

„See, kas sa oled ühe või kahe plakati peal, nii suurt rolli tege-likult ju ei mängigi.”

Haapsalu linnapea **Urmus Sukles**. LE, 18. november 2017

Tulumaksuvaba tulu needus

Maksusüsteemi ümber kerkinud tolmutormist saame muuhulgas huvitava sissevaate Reformierakonda. Erakond näib olevat teatavas peetaolekus.

Reformierakonna esimees Hanno Pevkur kinnitab, et kõik on, nagu peab, ja kui pole, tuleb sellest rääkida Kristen Michaliga. Kusagil tegeletakse uue programmi ettevalmistamisega, mida lubas Pevkur juba jaanuaris, kuid mis millegipärast on viibinud.

Sellal kui Reformierakonna ladvikus toimub midagi, mis Winston Churchillil parafraaseerides meenutab koerte purelust vaiba all, langeb rambivalgus mujale. Maksutulis esindavad opositsiooni reformierakondlased Jürgen Ligi (kes on üha multifunktsionaalsem augutäide igas poliitilises tülis), Aivar Sõerd ja Kaja Kallas.

Parteiilidrite puudumine on üllatav, maksuküsimused peaksid olema Reformierakonna või ja leib ning Jüri Ratase valitsus näib selles küsimuses ootamatult haavatav. Ühtlasi annab Reformi teise ešeloni pealetung võimaluse analüüsida seda, mida kaua Eestit valitsenud erakonna refleksid endast kujutavad „vanemad kodust ära”-situatsioonis.

See, mida näeme, on ideoloogiline kivistumine. Laias laastus on tegemist täpselt sama probleemiga, mille nii õnnetult sõnastas Taavi Rõivas: Eesti on perfektne, jäänud on vaid peenhäälestamine.

Praegusel, kaalutletumal kujul ilmneb sama sündroom soovis teha vorm iga hinna eest sisust tähtsamaks. Kui Eestis on midagi viimase 10–15 aasta jooksul paika pandud – see ajavahemik vastab Reformierakonna võimulolnud ajale –, siis on seda nüüd liiga hilja, kallid või pühadust teotav muuta.

Ühel tasandil on muidugi tegemist strateegilise poliitilise manööverdamisega, mille eesmärk on ahendada uue valitsuse tegutsemisvabadust. 500eurone tulumaksusoodustus madala- ja keskmisepalgalistele on siin vaid üks näide.

Möödunud kuust kuulub samasse ooperisse e-riik, varasemast julgeolekuteema ja vene vähemuse küsimus. Ratas, ilmselt tundes liigset aukartust ajalooliste panuste ees – Keskerakonna langemine tagasi opositsiooni näib katastrofaalne – ongi samme seadnud äärmise ettevaatusega.

Temast on saanud e-riigi veendunud kaitsja, kaitsekulutusi on Reformierakonna valitsusajaga võrreldes isegi suurendatud.

Kui keegi on valitsuses üles näidanud võimet vabalt mõelda, on see kamikaze'likult 10 protsendi joonega flirtiv Sotsiaaldemokraatlik Erakond.

Viimase esimehe Jevgeni Ossinovski alkoholipoliitika reform ning hävitavad kommentaarid kodakondsuspoliitika kohta on katsed elulisi poliitikaid sisult muuta.

Reformierakond püüab Ratast lükata tantsuvõttesse, mis tähendaks praegusaja Eesti konserveerimist koos tema siirdeaegsete patoloogiatega. Võib oletada, et erakonna kalkulasioon on, et just viimaste pinnal on võimule naastes kõige lihtsam sinna võimalikult kauaks jääda.

Maksudebatt on vaid üks, kuigi ehk groteskseim näide. Põhimõtte-

AHTO LOBJAKAS kolumnist

liselt sama kehtib küsimustes nagu sotsiaalne õiglus, majanduslik edu, keskkonnapoliitika, vähemused jts. Igal pool on vorm tähtsam sisust.

Maksuküsimus on eriti groteskne, sest eeldab Reformierakonnalt oma positsioonide kaitsmisel ja vastase ründamisel kõige suuremat silmakirjalikkust.

Ligi, Sõerd ja Kallas maalivad kolmekesi Eestist komposiitportree, mille vaikiv enamuse elatuks nagu kas pensionidest või dividendidest ja teeb kõrvale tulutoovaid juhutöid. 500eurone tulumaksuvabastus madalat ja keskmist palga teenivatele inimestele teeb selle faabula järgi keskmise eestlase elu kohutavalt keeruliseks.

Eesti inimene – Reformierakonna visioonis – ei ole mitte üksnes ettevõtlik, vaid ka otsustusvõimetu. Vajadus planeerida oma kulud aastases raamistikus, selleks et säästa mitukümmend eurot kuus, on sellisele inimesele üle jõu käiv ja ähvardab vaimse ning materiaalse krahhiga.

● Vajadus planeerida oma kulud aastases raamistikus, selleks et säästa mitukümmend eurot kuus, on sellisele inimesele üle jõu käiv ja ähvardab vaimse ning materiaalse krahhiga.

Nagu kunagi kirjutas riigikogu liige, endine majandusanalüütik Maris Lauri, ei oskagi vaesemad inimesed nagunii rohkema rahaga oma elu parandada.

Sama kehtib nüüd Reformierakonna arvates kogu Eesti kohta. Mis sest, et Jürgen Ligi ise trollivalt osutab, et tegelikult peaks kõik Eesti elanikud kasutama ära võimaluse riigilt 500 eurot kuus intressivaba laenu võtta. Aga mitte selleks, et ise ettevõtlikult sellist võimalust enda ja ühiskonna kasuks ära kasutada, vaid avastamiseks 2019. aasta alguses ehmatusena, et laenu tuleb mingis osas tagasi maksta (täies ulatuses neil, kes teenivad 2100 eurot kuus, aga millegipärast näivad Reformierakonnale kõige rumalamad ja investeerimisvõimetumad) ja siis emotsionaalsest vahkvihaast valitsus maha hääletada.

Sii muidugi ongi suur osa koerast maetud. Praegune koalitsioon, tahtes head – uus maksusüsteem jätab garanteeritud lisaraha kätte kolmeveerandile vähegi vastutustundlikele ja mõtlemissvõimelistele Eesti elanikele –, ei osanud arvestada rumaluse jõuga. Selle rumaluse on nüüd Reformierakond rakendanud vankri ette, mis ähvardab üle sõita üha ebavõrdsema Eesti ühest olulisimast sotsiaalpoliitilisest uuendusest.

● Mis sest, et Jürgen Ligi ise trollivalt osutab, et tegelikult peaks kõik Eesti elanikud kasutama ära võimaluse riigilt 500 eurot kuus intressivaba laenu võtta.

Endale kahetsusväärset ebaiseloomulikult ei häbene Reformierakond endki nüüd sama rumalusepintsli alla üle võobata. Ühelt poolt põhjatakse meedet, mis rikastelt võtab minimaalselt ja vaestele annab nii, et neile jäävad võimalikult vabad käed otsustamiseks, kuidas lisaresurssi rakendada. Sisult öeldakse, et Eesti inimene ei oska ise enda eest rahalisi plaane teha.

Jääb vaid oletada, kuidas Reformierakond arvab, et eluga välismaal olevad toime need enam kui 100 000 kõige ettevõtlikumat Eesti inimest, kes töötavad Soomes, Lääne-Euroopas, USAs jm, kus maksusüsteem on meie omast palju keerulisem (ja üldjuhul ühiskondlikult vastutustundlikum).

Teiselt poolt on Reformierakonna esindajad selles debatis vait kui sukad kõige asjus, mis peaks olema nende tugevus – esmaajoones maksureformi pikemaajaline majanduslik mõju.

Kõik taandub samale loogikale, millega endine Euroopa Komisjoni asepresident ja nüüdne Viimsi vallavanem Siim Kallas hiljuti kritiseeris plaane tasuta ühistranspordiliinide loomiseks maakohtades: see ei saa nagunii toimida. Miks? Sest ideoloogiline loogika välistab selle.

Muidugi, maksumuudatuste majandusliku mõju analüüs nõuaks ka senise „lihtsa” maksusüsteemi majandusliku mõju ajaloolist analüüsi. Seletada tuleks, miks on ebavõrdsus Eestis hüppeliselt kasvanud.

Seletada tuleks, miks läks Eestil nii kaua majandusseisakust ülesammiseks. Kas poleks kasv võinud taastuda varem? Samuti, miks välisinvesteeringud meile on kokku kuivanud, samal ajal kui paindlikumad Leedu ja Läti nopivad järjest võite. Kõik taandub – näeksimise peagi – formaalsele ideoloogiale ehk vormile.

Lihne maksusüsteem, nagu e-riigi kuvand ja kaitsekulutused kahe protsendi peal, on Eestile tähtsasti PR eesmärkidel. Ja sellisena millegipärast kordi tähtsam kui asjade sisu. Me näeme siin midagi, millele on olemas kui naelapea pihta kirjeldus vene poliitilises kultuuris: me näeme Potjomkini riiki.

Oskame noa ja kahvliga süüa, ID-kaart on bürokraatiat kärpinud, firma luuakse mõne minutiga ja maksud arvestab välja iga algkoolialine. Rohkem meile polegi vaja.

Mis ei tähenda, et Keskerakonna juhitud valitsusel poleks probleemi. Jürgen Ligi propageeritav primitiivne trollimine maksude deklareerimisel, mis õnnetuseks jääb just valimiseelses aega, kujutab endast väga tõsist ohtu praegusele koalitsioonile. Kombineerituna näiteks poliitilise välireklaami vabakslaskmisega oleks valitsus – inglise keelest laenates – istuv part.

Võimalik, et pensionide tulumaksuvabastuse taastamine lahendab osa probleemist, kuid kindlasti ei maandaks see kogu situatsiooni negatiivset potentsiaali. Valitsuse seisukord ei ole kadestamisväärne. Võimalik ainult Eestis: kuidas tõestada enamikule valijaist, et rohkem raha on hea asi.

LEHMALUGU

Kust tuleb haapsallaste lemmikvõi?

Igal neljapäeval kella nelja ajal koguneb Haapsallu OTTi taluturule hulk inimesi ootama.

MALLE-LIISA RAIGLA
info@le.ee

Ootavad ja ootavad, kuni lõpuks saabub Oidrema külast Mätiku talumeiereist perenaine Mirjam Pikkmetsa või mõni tööline. Inimesed võtavad järjekorda ja enne kui kaup autost letile jõuab, hakkab kauplemine peale.

Mätiku talumeierei müügihitid on haapsallaste seas või, piim ja munad. Või on siinsete inimeste seas nii populaarne, et kui varem käidi neljapäeviti ka Pärnus kaupa müümas, siis nüüd keskendutakse sel päeval ainult Haapsalu OTTile (otse tootjalt tarbijale).

Pikkmetsa sõnul suurendavad iga korraga Haapsalusse toodavat või kogust, et näha, millal lõpuks piir ette tuleb. Möödunud nädalal tuligi, kaasa võetud 9 kilost võist pidid tootjad kilo tagasi viima. Pikkmetsa hinnangul võis põhjuseks olla ka halb ilm, mis mõned ostjad koju jättis. Sellegipoolest ütleb ta, et Haapsalu tarbijad on teadlikud ja et on tekkinud kindlad püsikliendid.

Peale eespool nimetatud kuuluvad Mätiku talumeierei toodangusse ka eri maitsetega juustud, kohupiim, ricotta, kohuke- sed, jogurt, rõõsk ja hapukoore, keefir ning maitsevõid – kõik enamlevinud piimatooted.

Talumeiereist müüdav toorpiim on tunnustatud mahedaks. Teistele toodetele mahemärgise saamiseks tuleb veel veidi paberitööd teha, aga ka neid on ootamas mahetunnustus.

Kust see kõik tuleb?

Kõik saab alguse Pikkmetsa vanematele kuuluvast 55pealisest peamiselt holstein-friisi tõugu lehmakarjast, kes toodavad ligi 40 tonni piima igal kuul. Pikkmetsa ostab oma talumeiereisse sellest 4,5–6 tonni piima kuus. Ülejäänud piim leiab piimatootjate ühistu kaudu tee Leetu.

Oma piimakarja pidamist alustas perekond pärast Eesti taasiseseisvumist, kui kolhoos lagunes. Esialgul oli karjas alla kümne lehma.

Mätiku talu perenaise Mirjam Pikkmetsa lehmad annavad iga kuu 40 tonni piima, millest väike osa töödeldakse meiereis.

Mätiku talu pere saab varsti ühe uue liikme. 2 x ARVO TARMULA

Need 4,5–6 tonni lüpsisooja piima, mida Pikkmetsa oma meiereis igal kuul kasutab, töödeldakse tooteks kõigest 24ruutmeetrisest hoonest, millesse mahub peale meierei ka ladu. Pikkmetsa sõnul on see vaheetapp koduköögist suurde meiereisse. Meiereis läheb lüpsisoe piim kohe töötlusse, et hoida hiljem kokku piima soojendamise kuludel.

Pikkmetsa alustas esimesi katsetusi 2014. aastal koduköögis. Esimesena tegi ta küüslaugu-petersellijuustu, seejärel võid ja kohupiima. Õige pea otsustas ta hakata keefirit tootma, sest just piimatoodete töötlemist on ta ju õppinud. Pikkmetsal on taskus maaülikooli piimatehnoloogia eriala magistridiplom.

Pisikeses meiereis täienes ja kujunes koduköögist alguse saa-

nud tootevalik. Pikkmetsa sõnul on see oluline vaheetapp, sest kui kohe ehitada suur meierei ja tooted ei tule ootuspäraselt välja, on investeering olnud kasutu.

Tuleval suvel valmib neil aga uus laut, millesse on planeeritud ka suurem meierei. Pikkmetsa sõnul on Nordeconi ehitajad neile lubanud, et jaanipäeval võib loomad sisse viia. Suurema meierei kõrval mahutab uus laut ka senisest ligi kolm korda rohkem loomi – 150 lehma – ja seal on senise viie lüpsiplatsi asemel kaks lüpsirobotit.

Mitte ainult piimatooted

Pikkmetsa talus elab ka 41 Gotlandi tõugu lammast, kellelt saab villa, liha ja nahka, ning 145 kana, kes annavad iga päev umbes 90 muna.

Läänemaa parim doonor on loovutanud 40 liitrit verd

Reedel tunnustati Haapsalu sotsiaalmajas Läänemaa paremaid doonoreid. Läänlastest on enim kordi loovutanud verd Liivi Viljaste, kes on verd andnud 82 korral, kokku umbes 40 liitrit.

„Iga vereloovutus aitab päästa elu,” ütles Läänemaa Punase Risti tegevjuht Evgenia Luidalepp. Ta lisas, et üks doos võib päästa lausa mitme inimese elu. Selleks et anda 82 korral verd, kulub enam kui 20 aastat, sest naised tohivad anda verd kõige rohkem neli korda aastas, mehed kuus korda.

Luidalepa sõnul on veredonorlus tähtis turvalisuse tagamiseks. „Ka doonor on riigikaitse,” nentis Luidalepp. „See on ääretult tänuväärne, mida inimesed teevad, olen nii vaimustuses!”

Liivi Viljaste on verd loovutanud 82 korda, kokku 40 liitrit.

Läänemaa Punane Rist teeb koostööd Põhja-Eesti regionaalhaiglaga ning selle haigla doonorluse arendusjuht Ülo Lomp käisgi kohapeal, et paremaid autastustada.

Lomp tunnustas ka Läänemaal doonorluse eestvedajaid. Autasu said nii Evgenia Luidalepp kui ka Margarita Lind.

Vereloovutajaid tänas Läänemaa Punase Risti juhatuse esimees, Haapsalu aselinnapea Kaja Rootare. „Tema tänas, mina olin lilletüdruk,” ütles Luidalepp. Tänuüritusele oli kutsutud 30 paremat vereloovutajat. Veredonoritele pole maakonna jagumise järel piiri veel vahele toomatud ning kohapeal oli doonoreid ka Lõuna-Läänemaalt.

Luidalepp tõstis teiste tublide hulgast esile perekond Viljaste. „Kujutage pilti, ema Liivi Viljaste on verd loovutanud 82 korda, poeg Indrek aga vaid kolme korra võrra vähem,” nentis Luidalepp.

Kiideti ka noori doonoreid, neid, kes on paarkümmend korda verd andnud.

„Rain Jõesaar on 26 korraga esirinnas noortest, järgnevad Kreidy Naudre 24 ja Siimo Suurkivi 21 korraga,” kiitis Luidalepp.

Veredonorid said mälestuseks tassi, esmaabi juhendramatu ja helkuri. „Punase Risti vabatahtlikud olid katnud väga uhke kohvilaua,” tunnustas Luidalepp vabatahtlikke abistajaid.

URMAS LAURI

Greencube ehitab maju ratastooli-inimestele

Lihulas moodulaju ehitav Greencube OÜ loodab järgmisel kevadel valmis saada esimese ratastooli-inimestele mõeldud maja.

Majaehitusfirma tegevjuhi Henri Bekmanni (pildil) sõnul saab ratastooli kasutaja toimetada majas ilma kõrvalise abita.

„Meie eesmärk oli luua uus lahendus, parandamaks liikumispuudega inimeste elukvaliteeti, kes ei saaks muidu iga päev õue minna, sest tavapärased ehitised seda lihtsalt ei võimalda,” selgitas Bekmann.

Majaehituse töövihik

Ratastooli-inimestele mõeldud maja idee sündis mullu kevadel Läänemaa arenduskeskuse korraldatud ajurünakul Haapsalu taastusravihaiglas, meenutas Haapsalu kolledži terviseedenduse ja rehabilitatsiooni kompetentsikeskuse (TERE KK) direktor Eva Makienko. Siis hakatudki kompetentsikeskuses mõtlema, kuidas nad saaksid anda oma panuse majade arendusse.

TERE KK osales Greencube'i korraldatud konkursil ning majaehitaja valis nad partneriks. „Valmis lahenduste töövihik, mis on ettevõtjale kasutamiseks,” ütles Makienko.

Makienko sõnul on võimalik, et Greencube'i tehases valmivad majad on kõik erisugused. Iga tellimust on võimalik töövihikus pakutud lahenduste kohaselt võimalik eri moodi komplekteerida.

Sihikul Skandinaavia

Bekmanni sõnul aitab kompetentsikeskuse koostatud dokumentatsioon lihtsa vaevaga pakkuda eri majamudeleid. Kompetentsikeskusega koostöös valminud lahendused on Bekmanni sõnul hoopis midagi muud, kui majaehitaja esialgu arvas.

„Praeguseks on lahendus spetsialistide poolt välja töötatud ning teame, et kõik on korrektne ja nõuetekohane, mitte oletuslik,” ütles Bekmann. „Kellegi mure ja probleemi me lahendame sellesarnaste majadega kindlasti.”

Esimene ratastooli-inimestele mõeldud maja läheb Lihulasse. Ettevõtte on sihikule võetud Soome, Rootsi ja Norra rehabilitatsioonikeskused. „Vastukajad on olnud sealt positiivsed,” nentis Bekmann.

Ratastooli-inimestele mõeldud majad

- Ratastooli-inimestele mõeldud maja väljatöötamist rahastab EAS.
- Maja hinnad algavad 900 eurost ruutmeetri kohta ning sellele lisandub personaalse lisavarustuse maksumus.
- Greencube OÜ on Lihulas toimetav ettevõtte, mille peamine toodang on moodul- ja elementmajad.

RIIK PÜSIB MAKSUDE NAJAL

Valdur Laid: peaksime hakkama mõtlema aastapalgast

Maksu- ja tolliameti juht Valdur Laid soovib juba praegu hakata end igapäev harjutama arvutustega selle kohta, kui suureks kujuneb tema aastasissetulek, et vältida kevadel 2019 oma tulu deklareerides halba üllatust.

LEMMI KANN
lemmi.kann@le.ee

Maksu- ja tolliameti juht Valdur Laid rääkis novembri algul Haapsalu kultuurikeskuses toimunud miniseminaril Läänemaa ettevõtjatele ja omavalitsuste ametnikele maksuameti hingeelust ja uuel aastal ees ootavatest muudatustest.

Te olete nüüd viis kuud MTA juht olnud. Millise maksuameti pärandas teile eelmine juht Marek Helm?

Iga organisatsioon koosneb inimestest ja maksuametis on pühendunud, professionaalsed inimesed, mis tähendab, et mul on olnud väga hea ja lihtne alustada. Maksuameti juhtimiskultuur on olnud mulle algusest peale sümpaatne ja see viis kuud on olnud minu jaoks positiivne matk.

Kui te maksuameti juhi koha vastu võtsite, ütlesite, et kõigepealt vaatate, kuidas asjad on, ja siis otsustate, kas ja mida peaks muutma. Kas on tulnud mingeid ümberkorraldusi teha?

Võib-olla mingeid asju, jah, aga maksuameti peamine põhimõte on sama: inimesed maksavad makse, mitte meie ei korja neid. Meie osaks on luua usaldus, teha maksude maksmine võimalikult lihtsaks ja mugavaks ning panustada võimalikult palju sellesse, et üldine maksumoraal paraneks. Seda saab teha teades, et minu naaber ja minu konkurent ettevõtte maksavad ausalt makse.

Ega muutused toimu nii, et maksuamet tuleb ja peab loengut. Muutused toimuvad konkreetsete inimeste tasemel. Näiteks ettevõtja ütleb endale ühel ilusal päeval, et nüüd aitab, lõpetan selle ümbrikupalga maksmise!

Maksuamet ei jõua mitte kunagi kõiki ettevõtteid läbi raputada, sest riik ei jõua lihtsalt anda nii palju ressursse ja see pole ka mõistlik. Aga ometi lõpetasid paljud ettevõtted ise OÜtamise.

Mulle sümpatiseeris selline lähenemine ja ideoloogia väga ja seepärast ma ka tahtsin tulla maksu- ja tolliametit juhtima. Ma usun sellesse.

Te olete ise n-ö teisel pool lauda ka olnud. Saanud maksuameti juhiks ja näinud asja seestpoolt, on teil mõnel puhul küsimus ka tekkinud, et kuulge, miks te seda nii teete? Ei ole tegelikult. Mis on erinev, on see, et eraettevõtluses on eesmärgid konkreetsed ja lühiajalised, ja osaga on nii, et need kas saavad täidetud või sul ei olegi tulevikku.

Avaliku sektori eesmärgid ei ole kunagi niivõrd konkreetsed, aga tervikuna riigi kontekstis on maksu- ja tolliametil konkreetne funktsioon, kus selgust ja eesmärkide loogikat luua ei ole üldse keeruline. Ning fookus, mida ja miks me teeme, on kõigile arusaadav.

Maksu- ja tolliameti juht Valdur Laid ütleb, et kui poliitikud on ühiskonnale eeskujuks, paraneb ka maksude tasumine.

Valdav osa n-ö töökäske tuleb maksuametile seadustena riigikogust.

Jah, mõned asjad on sellised, et siin polegi midagi arutada, vaid tuleb lihtsalt teha. Meie saame mõelda, kuidas seda paremini teha.

Näiteks järgmisest aastast algav uus üksikisiku tulu deklareerimine – kuidas teha see inimestele võimalikult lihtsaks ja et see teadmine viia võimalikult varakult võimalikult paljude ini-

mesteni. Et inimesed ühel hetkel ei ärkaks üllatusega, et oh, nüüd peab hakkama oma aastatulu prognoosima.

Ennustate sellel rindel teatavat segadust?

Teeme oma parima, et hoida asi lihtne. Inimeste jaoks on muutus väga suur. Teema, millega keegi pole kunagi tegelema pidanud, on äkki laua peal ja nad peavad ette mõtlema, kas ja kui suures osas maksuvaba tulu kasutada.

Üks suur erinevus ongi see, et Eesti inimesed on harjunud mõtlema kuupalgale.

Aga maksuvaba miinimumi arvutatakse tuleval aastal aastasissetuleku järgi. Inimesed on ju harjunud, et tuludeklaratsiooni esitamiseks on vaja teha ainult üks klikk ja raha antakse pigem tagasi. Edaspidi tuleb teha natuke rohkem klikke ja võib juhtuda, et tuleb hoopis juurde maksta.

Neil, kellel on ainult kindel igakuine töötasu ja lisasissetule-

kuid pole, on lihtsam see arvestus ette teha. Aga kes tunnevad, et vajavad nõustamist, peaksid kindlasti pöörduma meie maksukonsultantide poole, et asjad selgeks saada ja et tulused deklareerides ei tabaks üllatuslik kohustus midagi juurde maksta. Ma ei hakka praegu mingit üldist nõuannet andma – iga konkreetne olukord vajab eraldi lähenemist.

Te rääkisite täna ettevõtjatele ka kasumi varjatud jaotamisest laenude ja dividendidena või mõnel muul moel, mis on Eestis endiselt suur murekoht. Maksuametil on kavas koostada juhendmaterjal, millest ettevõtte saaks juhinduda – mis on lubatud, kuidas võib ja kuidas mitte, et finantsjuhid ei peaks pead murdma ja selged piirid oleks maas.

Ma olen ise ettevõtlusringkondadest kohanud sellist totaalselt lihtsustatud ettekujutust, et kui mul on grupp ettevõtteid, siis nii kaua, kui ma dividende välja ei võta, ettevõtte tulumaksu maksma ei pea. Aga see on tõesti väga kaugel. Selguse loomine selle teema ümber on väga oluline – mis on okei ja mis ei ole okei. Koos kaubandus-tööstuskojaga pane me seda materjali praegu kokku.

Maksuameti juhenditest rääkides meenub kohe kunagine katse koostada dividendide ja töötasu eristamise juhendit.

Tänu sellele ei ole enam ettevõtteid, kus töötab justkui suur hulk inimesi, aga nad on kõik OÜd. Aga endiselt ei ole päevakorralt maas küsimus, kui suur on aktepteeritav töötasu. Kui palju ühemehe OÜ endale palga maksab ja kui palju dividendidena välja võtab, selles kohtukaasus ei ole.

Tihti peale keskendub arutelu maksude üle, mida ettevõtja võidab, mida kaotab. Aga vaataks suuremat pilti – Eestit tervikuna. Telesaates „Foorum“ räägitakse probleemidest meditsiinis, hariduses, eakate hoolekandest. Kõik see toimub ju selle arvel, et mina selle hüpotetiliselt ettevõtjana skeemitades panustan, kas üldse mitte või vähem, kui võiks, sellesse, mis Eesti riigis toimub.

Me kõik saame aru, et on mingid asjad siin riigis, mis püsivad püsti selle najal, et me maksame makse.

Muidugi pole olukord draamatiline. Kui me vaatame ajas tagasi kümme või kaksikümend aastat, on kõik palju paremaks läinud ja väga palju on muutunud ka inimeste arusaam, mis on okei ja mis ei ole okei.

Riik oma kõikidel tasanditel peab kogu aeg nii maksu-moraali kui ka üldist eetilist taset samm haaval parendama ja liikuma kõik koos ühes suunas. Kusjuures poliitikud peavad ees suunda näitama ja eeskujuks olema.

● TAGASIHOIDLIKUD TINGIMUSED

Neli Lõuna-Läänemaa kooli pidasid sisekergejõustikuvõistlusi

Lihula gümnaasiumi spordihoones alustasid kergejõustiku sisehooaega Lihula, Virtsu, Metsküla ja Kõmsi kooli lapsed mitmevõistlusega.

JAAANUS GETREU
info@le.ee

Võistlusprogrammis oli neli ala: 25 m jooks, paigalt kolmikhüpe, paigalt kaugushüpe ja topispallivise. Arvestust peeti koguni kuues vanuserühmas.

Võistluse korraldas Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi koos Läänemaa kergejõustikuklubiga, kohunikud olid aga õpetajad ja lapsevanemad.

Tüdrukute F-vanuseklassis (2009–2010) saavutas esikoha Radele Kanter Lihula koolist 54 punktiga. 25 meetrit jooksis ta 5,0, paigalt kolmikhüppes tuli tulemus 4.73 ja paigalt kaugushüppes 1.67. Topispalli viskas ta 5.50.

Teise koha võitis Kertu Kärp, kes kogus 51 punkti, tulemused vastavalt 5,2, 4.54, 1.73 ja 5.10. Kolmas oli Karmen Ristikivi 50 punktiga. Tema tulemused olid 5,0, 4.17, 1.45 ja 6.50.

Poiste F-klassis oli osavõtjaid kõige rohkem ja võistlus ka kõige pingelisem. Esikolmik tuli punktulist vahedega. Võidu sai Joosep Mihkelmaa Lihula koolist 53 punktiga. Tema üksiktulemused olid 5,3, 4.86, 1.69 ja 6.60. Talle järgnes Naatan Kastepõld Metsküla algkoolist. Tema kogus 52 punkti (5,0, 4.21, 1.66, 6.60). Kolmas koht läks Karl Reinmaale Lihula gümnaasiumist (4,9, 4.36, 1.62, 6.20).

Tütarlaste E-vanuserühmas (2007–2008) saavutas nelja ala punktide liitmisel esikoha Helena Klimpuš Lihula koolist 57 punktiga. Tema üksikalade tulemused olid 25 m jooksus 4,8, paigalt kolmikhüppes 5.34, paigalt kaugushüppes 1.85 ja topispalliviskes 7.10.

Teise koha sai Liset Kurnim Lihula koolist. Temale andsid tulemused 5,1, 4.68, 1.66 ja 8.70 kokku 49 punkti. Kolmas koht läks Kõmsi kooli õpilasele Helena-Caroly Kukispuule, kes kogus samuti 49 punkti, tema üksikalade tulemused olid vastavalt 4,8, 5.07, 1.66 ja 6.30. Poiste E-klassis võitis mitmevõistluse Keiro Risti-

Martin Teppan hoota kaugushüppel.

2 × ERAKOGU

kiivi. Lihula kooli õpilane sai üksikaladena kirja 4,4, 5.35, 2.03 ja 9.40, tema koolivend Charli Takk aga 4,9, 4.59, 1.62 ja 6.40. Tütarlaste D-klassis (2005–2006) pidasid pingelise heitluse Eliise Kolõtšev Lihula ja Mari-Liis Vendel Kõmsi koolist. Eliise võitis, tema tulemused olid lõpuks 5,4, 4.41 ja 8.50, Mari-Liisil aga 5,5, 4.28 ja 8.00. Nemad võistlesid kolmel alal.

Poiste D-klassis oli võidumees Geron Noor Virtsu koolist 57 punktiga. Tema tulemused olid 4,5, 5.50, 1.94 ja 10.50. Raikko Kanter Lihula koolist kogus 52

punkti ja saavutas teise koha. Tema tulemused 4,2, 5.48, 1.88 ja 9.50. Kolmas oli Paul Lomp samuti Lihula koolist, tema kogus oma tulemustega 4,6, 5.22, 1.86 ja 9.70 aga 47 punkti.

Tütarlaste C-vanuseklassis (2003–2004) võitis Trinity Öistmets Virtsu koolist. Temale andsid 58 punkti üksiktulemused vastavalt 4,2, 6.52, 2.19 ja 10.90. Teise koha võitis Marleen Põld Lihula koolist 54 punktiga. Tema tulemused: 4,3, 6.63, 2.13, 8.80.

Kolmas oli Astrid Põhako samuti Lihula koolist. Tema tulemusteks jäid 5,1, 5.02, 1.72. Pois-

Topispall saadeti teele kogu jõudu endast andes.

te C-klassis tuli esikohale Virtsu kooli õpilane Robert Idvani. Tulemused 4,2, 6.25, 2.38, 11.30.

Neidude B-vanuseklassis (2001–2002) rivistus stardijoonel viis võistlejat.

Neil läks kirja kolm paremat tulemust neljast. Võitis Kerli Ristikivi Virtsu koolist maksimaalse 45 punktiga. 25 m 4,2, paigalt kolmikhüpe 6.59, paigalt kaugushüpe 2.32. Esikolmikusse jõudsid veel võrdse 38 punktiga Rena Jõekallas Virtsu ja Gertu Küttmann Lihula koolist. Rena jooksis 25 meetrit 4,4, hüppas paigalt kaugust ja paigalt kolmikut vas-

tavalt 2.17 ja 6.42. Gertu aga viskas topispalli 14.30 ning hüpetes tulid vastavalt 1.98 ja 6.08.

Noormeeste A-vanuseklassis (1999–2000) oli samuti huvitav heitlus.

Kaks Lihula gümnaasiumi keskmajooksjat pidasid maha tulise duelli. Martin Teppan ja Krismar Liiv näitasid head kiirust. 25 meetrit jooksid mõlemad 3,9 sekundiga. Paigalt kaugushüppes oli parem Teppan 2.56ga, kolmikhüppes aga Liiv 7.47ga. Topispalli viskas Teppan 12.70 ja Liiv 9.80. Seega sai Teppan nappi üldvõidu.

Läänemaa JK U12 võistkond sai Pärnu-Jaagupis teise koha

Eelmisel laupäeval oli Pärnu-Jaagupi saalturniiril jalgpallis võistlemas Läänemaa jalgpalliklubi 2006. aastal sündinud laste võistkond. Klubil on saanud traditsiooniks, et oktoobris alanud ja novembrist sisehooajaks muutunud hooaja avaturniirile sõidetakse just Pärnu-Jaagupi spordikeskusesse.

Tänavu võistles U12 vanuseklassis kümme võistkonda, kes selgitasid turniirisüsteemis mängides omavahelise paremusjärjestuse. A-alagrupi esimene mäng viis Läänemaa kokku tugeva Pärnu JK I võistkonnaga. Pärnu jalgpalliklubi on kaalukas vastane mis tahes suurklubile. U12 vanuseklassis tulid nad eelmisel hooajal Eesti noorte meistrivõistlustel Lääne regioonis esimeseks. Selgi korral õnnestus neil oma

Läänemaa JK U12 võistkond sai Pärnu-Jaagupi Cupil teise koha.

paremust näidata ja mäng lõpetas 2:1 nende kasuks.

Teises alagrupi kohtumises mindi kokku Pärnu JK Vaprus II poistega. Läänemaa poisid

olid end esimese mängu kaotusest kogunud ning said kindla 3:0 võidu. Kolmandas mängus suudeti 2:0 võita JK Poseidon I poisse. Neljandaski mängus tuli

võit, seekord 3:0 Pärnu-Jaagupi II üle. Seega oli saadud alagrupis teine koht ning turniirisüsteem andis järgmiseks vastaseks B-alagrupi võitnud Pärnu JK Vaprus I võistkonnaga.

See mäng pakkus nn ilusat jalgpalli – silmanähtavalt osavaid tehnilisi sooritusi, palju täpseid sööte ja häid väravaid. Turniiri peakorraldaja Marko Lelovi sõnul näitasid Läänemaa mängijad kogu turniiri jooksul väga kvaliteetset söödumängu. Mäng lõpetas 3:0 Läänemaa JK kasuks ning ees ootas finaali.

Finaali vastaseks sai sama Pärnu JK I võistkond, kellega mängiti alagrupi esimene kohtumine. Pärnu JK läks finaali kahtlemata suurema enesekindlusega kui LJK. Vastase kaks kiiret väravat mängu esimesel kolmandi-

kul ning väsimus pikast võistluspäevast tegid oma töö ja nii lõpetas mäng 4:1, seekord veel tugevama, Pärnu JK kasuks.

U12 võistkonda treeniva Läänemaa spordikooli treeneri Aavo Tominga hinnangul jäi poistel finaalis puudu vaimsest tugevusest. Võistkond oleks nagu olnud teise kohaga juba leppinud ja kaks kiiret väravat ehmatasid nad ära, ütles ta.

Võistkonnas olid Robi Suder, Orm Robert Rammul, Tristan Liias, Arti Viispart, Kert Markus Vare, Oliver Mark, Uku Toomas Rand, Luis Palu ja Thor Härn. Võistkonna suurim väravakütt oli Robi Suder, kes lõi kaheksa väravat. Orm Robert Rammul lõi kaks, Tristan Liias, Arti Viispart ja Kert Markus Vare ühe värava.

TRIIN VELLEMAE

● LÜHIDALT

Läänemaa võrkpalli valitseb Ridala

Laupäeval olid Haapsalu spordihoones Läänemaa karikavõistlused meeste võrkpallis, kus osales neli meeskonda. Võistlus peeti turniirisüsteemis.

Nagu möödunudki aastal nii krooniti Läänemaa karikavõitjaks taas Ridala SK meeskond, kes võitis kõik kolm mängu. Teise koha saavutas Palivere SK ja kolmandaks tuli võrkpalliklubi Hani meeskond.

Võitjameeskonnas mängisid Meelis Nukki, Priit Nukki, Paul Koppe, Jaan Koppe, Silver Siht, Marko Ounas ja Janno Tamsalu.

Turniiri parimaks mängijaks valiti võitja meeskonna mängija Jaan Koppe. Turniiri korraldas võrkpalliklubi Hani koostöös spordiliiduga Läänemaa. **Urmus Koppe**

Võistluse „Tähelepanu, start!” võitsid Uuemõisa lapsed

Võistlusele „Tähelepanu, start!” Haapsalu spordihoones olid tulnud võistleva seitsme kooli võistkonnad üle Läänemaa.

Igas võistkonnas oli 16 last 2.–5. klassini, kes võtsid mõõtu kuue raskusastmega kombineeritud teatevõistluses, kus oli kasutatud palle, rõngaid, tõkkeid, hüppesaid ja matte.

Pingelisest võistlusest said võidukarika Uuemõisa lastealade algkooli lapsed Siie Grete Klemmer, Elisabeth Kovtun, Hugo Richard Ojamäe, Eger Laanjõe, Laura Möll, Maria Klooster, Riho Tapner, Eeron Loonde, Lisete Mikk, Marta Klooster, Keven Ungert, Artur Radzikovski, Anneli Proosväli, Svetlana Trynova, Markus Lilles, Artur Golubevs. Õpilasi juhendasid Silvia Ladva ja Kaja Ladva. 2. koha võitsid Haapsalu linna algkooli lapsed. 3. koha said Haapsalu põhikooli lapsed. **Kaja Ladva**

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi tänas spordilapsi

Lihulas kogunes sealse gümnaasiumi söögisaali Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi spordilapsi.

80 noorsportlast koos vanematega võtsid vastu tänusõnad koduklubilt, kus nad iga päev treenivad ja kelle värve võistlustel esindavad. Klubile on väga tähtis, et kord aastas saaks last tema töökuse ja tegemiste eest tänada, temale silma vaadata ja öelda aitäh.

23 aastat vana jalgpalliklubi on tänuõnneid korraldanud juba kümme aastat. Sel aastal tervitas sportlasi Lihula gümnaasiumi õpilaste sõutantsutrupp. Klubi tänas ka toetajaid.

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi elab murranguliste tuulte keskel. Tervelt 16 aastat järjest, kümnete võistkondadega Eesti noorte meistrivõistlustel osalendav klubi sel aastal Eesti meistrivõistlustel ei mänginud. Uuel, 2018. aastal loodetakse taas sellele reele hüpat. Praegu treenib klubis 45 jalgpallurit. Klubi loodab luua vähemalt ühe konkurentsivõimelise võistkonna.

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi partnerklubi on Pärnu JK Vaprus. Sel aastal sõlmiti üleminekuleping lausa nelja noormängijaga.

Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi juures töötab kergejõustiku treeningrühm. Paljud lapsed harrastavad mõlemat spordiala. Lõuna-Läänemaa jalgpalliklubi noored osalesid sel aastal 50 võistluses.

Jaanus Getreu

ARVO TARMULA

Urmas Sukles pälvis Haapsalu koguduse autasu

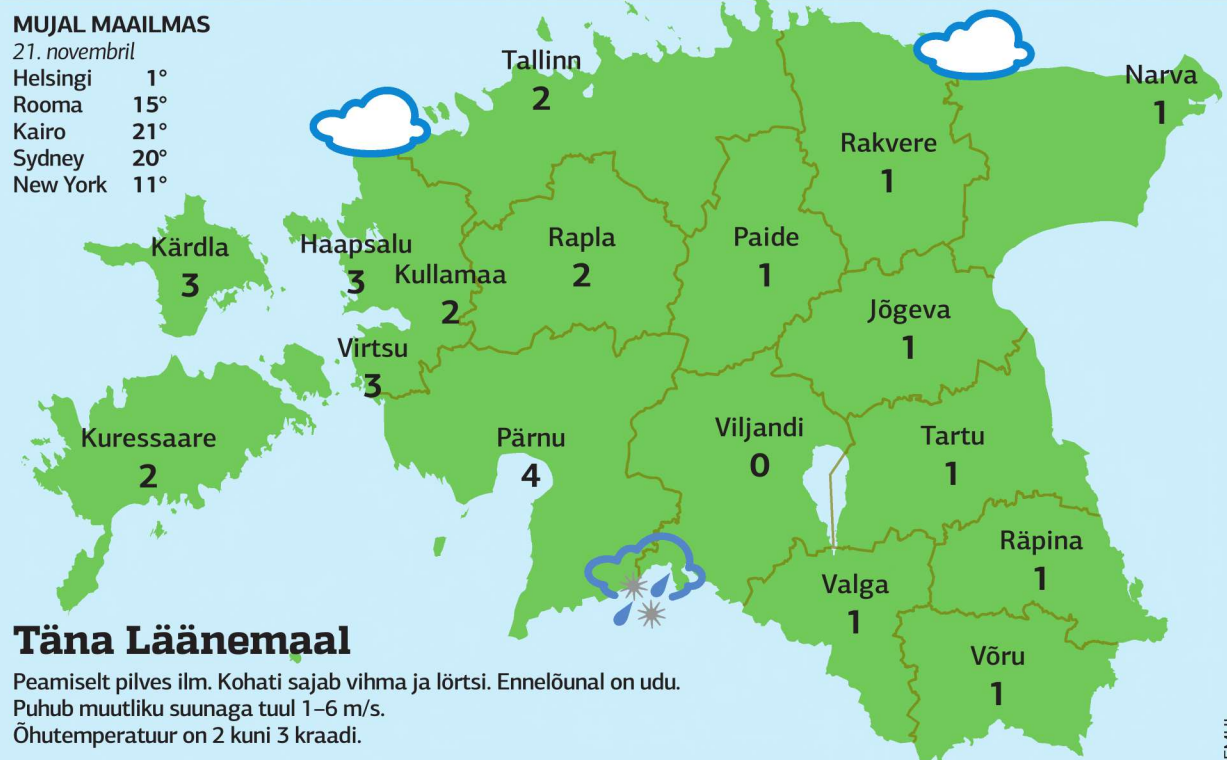
EELK Haapsalu Püha Johannese koguduse nõukogu otsustas 19. novembril 2017 anda koguduse teenemärk Haapsalu linnapeale, SA Haapsalu ja Läänemaa Muuseumide nõukogu esimehele Urmas Suklesele. Sukles oli aastatel 1993–2002 Haapsalu linnapea ja valiti 2009 taas Haapsalu linnapeaks. Selles ametis on ta ka pärast Haapsalu ja Ridala ühinemist.

Suklese tööd on tunnustatud Haapsalu vapimärgiga 2004 ja EELK 3. järgu teeneteristiga 2014. Suklesel on suured teened Haapsalu piiskopilinnuse arendamisel, mida kinnitavad ka tänava algavad suured ehitustööd. Evangelist Johannese päeval 2016 kirjutati tema ettepanekul Haapsalu ja Ridala ühinemislepingule alla Haapsalu toomkirikus. Sukles on töötanud aastaid väsimatult selle nimel, et Haapsalu oleks linn, kus on mõnus elada ning puhata nii eestlastel kui ka välismaa turistidel. **TIIT SALUMÄE**

ILMAENNUSTUS

MUJAL MAAILMAS

21. novembril
Helsingi 1°
Rooma 15°
Kairo 21°
Sydney 20°
New York 11°

Täna Läänemaal

Peamiselt pilves ilm. Kohati sajab vihma ja lörtsi. Ennelõunal on udu. Puhub muutliku suunaga tuul 1–6 m/s. Õhutemperatuur on 2 kuni 3 kraadi.

Kolmapäev	Neljapäev	Reede	Laupäev
öö päev -2°...2°	öö päev -3°...4°	öö päev 3°...7°	öö päev 6°...4°
muutlik tuul 1–7 m/s	kagutuul 6–12 (20) m/s	muutlik tuul 6–12 (20) m/s	muutlik tuul 5–10 m/s

ISSN 1406-1430

VAATA KA
WWW.LE.EE

Euroopa Liidu

- ★ teabematerjalid
- ★ infopäringutele vastamine
- ★ temaatiliste ürituste korraldamine

Lääne Maavalitsuse II korrus

Lahe 8, Haapsalu
Tel 472 5610

E-post euoinfo@laane.maavalitsus.ee

www.facebook.com/ediclaanemaa

Teabekeskus on avatud maavalitsuse tööajal
E–N kell 8–17, R kell 8–15.45,
lõuna kell 12–12.45.

Kaasrahastajaks
Euroopa Liit

KADRILAAT

25. NOVEMBRIL • KELL 11-14
HAAPSALU PÕHIKOO LIS
TULE OSTA JÕULUKINK MEILT!

HEAD MAIUSED • NÄOMAALINGUD • LÖTERII • VAHVAD ESINEJAD
• AVATUD KOHVIK JA LASTE MÄNGUTUBA •

VAATA KA: WWW.HPK.EDU.EE VÕI FACEBOOK.COM/HAAPSALUPOHIKOOL

LUMBAR
ENERGY WOOD

OSTAME

- kasvavad võsa
- vähemväärtusliku lehtpuu raieõigusi
- leht- ja okaspuu küttepuid
- lepa enamusega metsakinnistuid

reigo@lumbar.ee
tel 5342 0379 | www.lumbar.ee

Autoklaas katki? Meie saame Teid aidata. Küsi infot: +372 558 7177

Autoklaaside kivitäkete parandus ja klaasipragude peatamine.

Esiklaasi täkete parandus alates 40 € täke
Klaasipragude peatamine 25 €

Autoklaaside kahjukäsitlemine ja müük

Kui kivitäke parandus esiklaasil ei ole võimalik, vahetame katkise klaasi välja. Omame kvaliteedimärki Sekurit Partner, mis on juhtiva autoklaaside tootja Saint-Gobain garantii, et töö tehakse kvaliteetselt.

Ummacar Auto OÜ
Oja 7, Haapsalu, Läänemaa
ummacarauto@gmail.com
www.ummacar.ee

MTÜ Läänemaa Rannakalanduse Seltsi juhatus kutsub kokku ühingu üldkogu 24. novembril 2017 algusega kell 15 aadressil Lihula mnt 10 (Haapsalu spordihoone kohvikus)

Päevakord:

1. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi projektide hindamise komisjoni valimine. Kandidaate projektide hindamise komisjoni saab esitada 22. novembrini 2017 e-posti aadressil info@lrs.ee, telefonil 528 6024 või ühingu kontoris aadressil Haapsalu, Nurme 2.
  2. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi 2017. aasta teise taotlusvooru tulemuste tutvustamine.
  3. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi koostööprojektide 2017. aasta rakenduskava muutmine.
  4. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi 2018. aasta EMKF meetme „Kalanduspiirkonna kohaliku arengu strateegia rakendamine“ projektitoetuste rakenduskava arutelu ja kinnitamine. Projektitoetuste rakenduskava leiab ühingu koduleheküljelt www.lrs.ee alajaotusest „Dokumendid“ (aruanded).
  5. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi 2018. aasta halduskulude rakenduskava arutelu ja kinnitamine. Halduskulude rakenduskava leiab ühingu koduleheküljelt www.lrs.ee alajaotusest „Dokumendid“ (aruanded).
  6. Läänemaa Rannakalanduse Seltsi 2018. aasta EMKF meetme „Algatusrühma koostöötegevused“ koostööprojektide rakenduskava arutelu ja kinnitamine. Koostööprojektide rakenduskava leiab ühingu koduleheküljelt www.lrs.ee alajaotusest „Dokumendid“ (aruanded).
  7. Muud küsimused.
- Info ja registreerimine info@lrs.ee või telefonil 528 6024.

Ühingu juhatus

KESKKONNAAMET

ÕHUSAASTELOA ANDMISE TEADE

Keskkonnaamet avaldab teadaande keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 58 lõike 3 alusel.

Keskkonnaamet teatab, et muutis aktsiaseltsi Tootsi Turvas (registrikood 10021374, aadress Büroomaja 1, Papiniidu 5, 80010 Pärnu) õhusaasteluba nr L.ÖV/326023. Õhusaasteluba on aktsiaseltsile Tootsi Turvas väljastatud Lääne maakonnas Haapsalu linnas Uuemõisa alevikus aadressil Tehnika 20 asuval kinnistul (katastritunnus 67401:009:0137) paiknevatest põletusseadmetest eralduvate saasteainete välisõhku väljutamiseks. Õhusaasteluba on ettevõttele väljastatud tähtajatult.

Katlamajas asub kolm põletusseadet summaarse soojussisendile vastava nimisoojusvõimsusega 4,91 MWth. Aastane planeeritav kütuse kulu on 4200 tonni tükkturvast, 3000 tonni hakkpuitu ja 200 tonni põlevkiviõli. Tahkekütusekateldele on paigaldatud tsüklonid. Käitaja poolt taotletavad välisõhku väljutatavate saasteainete aastased heitkogused on osakesi, summaarselt 19,1 tonni, süsinikoksiidi 44,6 tonni, lämmastikoksiidi 16,5 tonni, lenduvaid orgaanilisi ühendeid 1,5 tonni, vääveloksiidi 18 tonni, raskmetalle 18,6 kilogrammi ja süsinikdioksiidi 6062 tonni. Käitise kinnistu paikneb 100% tootmisaal. Käitis piirneb tootmisaalade ja transpordimaaga ning põhjas maatulundusmaaga. Lähim elamu paikneb käitise heiteallikatest u 100 m kaugusel põhja suunas.

Haldusakti ja muude asjasse puutuvate dokumentidega saab tutvuda Keskkonnaameti Lääne regiooni Haapsalu kontoris (Kiltsi tee 10, 90403 Haapsalu, tel 472 4720, e-post laane@keskkonnaamet.ee). Digitaalselt on dokumendid kättesaadavad Keskkonnaameti dokumendiregistrist aadressil <http://dhs-adr-kea.envir.ee/>.